

College van burgemeester en wethouders van de
gemeente Alphen aan den Rijn

Postbus 13
2400 AA ALPHEN AAN DEN RIJN

Postadres

Postbus 1123
2302 BC Leiden
advies@vrhm.nl
www.vrhm.nl

Verzenddatum: 23 april 2018
Zaaknummer: Z-2017-080026
Ons kenmerk: UIT-2017-075788
Uw brief van:

Contactpersoon: Simone Ververs
Telefoon: [REDACTED]
E-mail: advies@vrhm.nl
Onderwerp: Aanvulling op bestemmingsplan multifunctionele
accommodatie Spoorlaan 12 Zwammerdam

Bijlage: 1

Graag bij correspondentie kenmerk en onderwerp vermelden.

Geacht College,

Op 22 december 2017 hebben wij een regelgericht advies (kenmerk UIT-2017-072832) uitgebracht inzake de bouw van een multifunctionele accommodatie in Zwammerdam. In de achterliggende weken heeft een nadere, risicogerichte duiding plaatsgevonden van het risico van de hogedruk aardgasleiding A515. Hierover hebben wij een aanvullende memo opgesteld die als bijlage aan deze brief is toegevoegd. In combinatie met het eerder uitgebrachte advies kan het risico van de buisleiding in relatie tot de gewenste planologische ontwikkelingen als volgt worden samengevat en geduid:

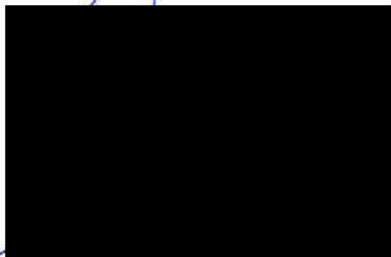
1. Het plaatsgebonden risico van de leiding valt niet over het plangebied, en vormt derhalve geen belemmering voor het plangebied.
2. Het groepsrisico bedraagt 0,01 x de oriëntatiewaarde en neemt, na de realisatie van de MFA, nauwelijks toe. Uit dit oogpunt zijn er geen wettelijke beperkingen om bouwactiviteiten te ondernemen op de beoogde locatie.
3. De kans op een incident is zeer klein en er zijn reeds veel maatregelen getroffen om de kans op een incident zo klein mogelijk te maken.
4. Het type scenario (ontsteking van een vrije gaswolk) maakt geen verschil in zijn effecten op zelfredzamen en niet-zelfredzamen. Het niet huisvesten van niet-zelfredzamen, terwijl zelfredzamen wel gehuisvest mogen worden, dient in dit verband dus geen enkel nut.

Naar oordeel van de veiligheidsregio zijn er op grond van het bovenstaande geen belemmeringen die de voorgenomen activiteiten blokkeren. Het is aan de gemeente Alphen aan den Rijn hierover een definitieve verantwoording op te stellen.

Voor informatie kunt u contact opnemen met mw. S. Ververs, coördinator Risicoadvisering van VRHM, via advies@vrhm.nl of via [REDACTED]

Ik verwacht u met dit advies van dienst te zijn geweest.
Graag ontvangen wij een afschrift van het door u genomen besluit.

Met vriendelijke groet,

Ing. J.J. Zuidijk
Directeur Veiligheidsregio Hollands Midden

Bijlage:

- Memo buisleiding A-515 Zwammerdam

Digitaal verzonden aan:

- gemeente Alphen aan den Rijn
- fdeprez@alphenaandenrijn.nl

In kopie verzonden aan:

- rwegerif@odmh.nl
- advies@ghorhm.nl
- barend.tamerus@politie.nl
- ndouque@ggdhm.nl

Bijlage 1. Memo buisleiding A-515 Zwammerdam

Behorende bij briefkenmerk UIT-2017-075788

Inleiding

Door het verzorgingsgebied van de veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) lopen diverse buisleidingen. Een aantal van de leidingen vallen onder het Besluit externe veiligheid buisleidingen, omdat er gevaarlijke stoffen doorheen gaan. In deze memo wordt buisleiding A-515 en het invloedsgebied van deze leiding in Zwammerdam, beschreven. De gemeentelijke kaders worden kort weergegeven en randvoorwaarden worden gedefinieerd. Daarna worden mogelijkheden gedefinieerd voor verantwoording van risico's van de buisleiding in relatie tot de gewenste multifunctionele accommodatie (MFA) in Zwammerdam.

Buisleiding A515

Door de A515 buisleiding (90 cm doorsnede) wordt brandbaar aardgas getransporteerd onder hoge druk (66 bar). De leiding is gedeeltelijk in een half-halfligging uitgevoerd, wat betekent dat de bovenkant van de leiding hoger ligt dan het omringende maaiveld. Hierdoor kan een horizontale uitstroom van gas niet worden uitgesloten. De mogelijkheid van horizontale uitstroom van aardgas heeft tot gevolg dat het effectgebied vergroot wordt tot 405 meter 100% letaliteit. Dit betekent dat bij een totaal falen van de gasleiding gevolgd door een ontsteking alle aanwezige personen binnen de 100% letaalzone komen te overlijden.

Kaders

Voor buisleiding A-515 in Zwammerdam zijn er diverse kaders voor de duiding van de risico's in relatie tot planologische ontwikkelingen:

- Wet- en regelgeving (Besluit externe veiligheid buisleidingen)
- Beleid Externe Veiligheid Provincie Zuid-Holland
- Beleidsvisie Externe Veiligheid gemeente Alphen aan den Rijn 2016-2020

Deze kaders zijn vastgelegd en algemeen geldend. Het is mogelijk om door middel van een verantwoording gemotiveerd af te wijken van deze kaders. De beleidsvisie Externe Veiligheid van de gemeente Alphen aan den Rijn is het voornaamste kader waarbinnen verantwoording mogelijk is.

Gemeentelijk beleid

De gemeentelijke uitvoeringsstrategie voor externe veiligheid is vertaald in drie pijlers:

- Ruimte voor ontwikkelingen die passen bij een vitale gemeente
- Geen harde norm stellen maar kaders die helpen bij het nemen van besluiten over omgevingsvergunningen en ruimtelijke plannen
- Verstandig om te gaan met risico's door in de besluitvorming transparante afwegingen te maken

De ambitie van de gemeente voor zeer kwetsbare groepen is dat deze extra beschermd worden. Onder 'zeer kwetsbare groepen' wordt verstaan: personen die door geestelijke of lichamelijke beperkingen, door leeftijd of door detentie niet in staat zijn om zichzelf zonder daadwerkelijke hulp van buitenaf binnen korte tijd in veiligheid te brengen. Het gaat hier bijvoorbeeld om: basisscholen, kinderdagverblijven, detentiecentra, verzorgingstehuizen, opvang gehandicapten. Het verblijf van deze groepen nabij risicobronnen is niet wenselijk

Planologisch kader

In het planologisch kader hogedruk aardgasleidingen worden maatregelen weergegeven. Onder meer binnen het 100% letaalgebied als uitgangspunt het uitsluiten van nieuwe functies voor niet of verminderd zelfredzame personen. En binnen het gehele invloedsgebied verantwoording van het groepsrisico, met inachtneming van het planologisch kader.

Randvoorwaarden inpassing planologisch kader

Indien een plan niet voldoet aan de planologische kaders dan geldt volgens de visie, dat er maatwerk moet worden uitgevoerd. Alle wettelijke eisen zullen apart ingevuld moeten worden. Tevens moet in de verantwoording worden aangegeven waarom van het beleid wordt afgeweken. De volgende aspecten moeten vanuit de wetgeving worden meegenomen in het besluit:

- Dichtheid van personen binnen het invloedsgebied
- Hoogte groepsrisico
- Maatregelen ter beperking van het groepsrisico
- De voor- en nadelen van andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico (alternatieven)
- De mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp (bestrijdbaarheid)
- De mogelijkheden voor personen in het invloedsgebied om zichzelf in veiligheid te brengen (zelfredzaamheid)

Op basis van de uitgevoerde risicoberekeningen kan gesteld worden dat ontwikkelingen in de omgeving van de leiding mogelijk zijn. Wel moet een bestuurlijke afweging plaatsvinden of ontwikkelingen, eventueel met aanvullende maatregelen, acceptabel zijn.

Aanpassen buisleiding geen optie

Een mogelijke beperking van het risico is het aanpassen van de buisleiding A-515. Dit is reeds door de gemeente onderzocht. Het geheel ondergronds brengen van de leiding levert geen veiligere situatie op, op de plaats waar deze nu gesitueerd is, ten opzichte van de 'half-half ligging' met de huidige maatregelen. Het verleggen van de leiding waarbij er meer afstand wordt gecreëerd tussen de leiding en bebouwing zou wel veiligheidswinst opleveren.

MFA Zwammerdam specifiek

Op 22 december 2017 heeft de Veiligheidsregio Hollands Midden een advies gestuurd aan de gemeente Alphen aan den Rijn betreffende de realisatie van een Multifunctionele Accommodatie in Zwammerdam (MFA). Naar aanleiding van het advies zijn er gesprekken gevoerd met de brandweer, de veiligheidsregio en de gemeente. In de gesprekken werd duidelijk dat er behoefte is aan duiding van de mogelijkheden. Deze notitie is een aanvulling op het advies van de VRHM, waarbij de duiding van het risico wordt weergegeven.

Advies over mogelijke oplossingen MFA

De gemeente kan, door een verantwoording van het groepsrisico en de onderbouwing van een ruimtelijk plan op het aspect externe veiligheid, gemotiveerd afwijken van het eigen beleid. De ambitie van de gemeente is om zeer kwetsbare groepen te beschermen. Door goed te motiveren waarom en op welke gronden de gemeente afwijkt van het eigen beleid, kan de gemeente de MFA realiseren. Een overweging is om de Provincie Zuid-Holland in een vroeg stadium te betrekken bij de verantwoording.

Onderbouwing verantwoording MFA

De onderbouwing van de verantwoording is maatwerk omdat wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Er zijn diverse aspecten die gebruikt kunnen worden als onderbouwing van de verantwoording:

- De kans op een incident is zeer klein en er zijn reeds veel maatregelen getroffen om de kans op een incident zo klein mogelijk te maken.
- De kans dat er een incident met de gasleiding kan plaats vinden is kleiner dan 1 op 1.000.000 per jaar (Qra 18 juni 2015 DNV GL rapport Gasunie). Het plaatsgebonden risico verandert niet door de nieuwbouw van de MFA (DNV GL Rapport QRA A-515 MFA Zwammerdam 15-12-2017).
- De toename van het groepsrisico is bijzonder laag en ruim onder de orientatiewaarde (Qra 18 juni 2015 DNV GL rapport Gasunie). De realisatie van de nieuwe MFA heeft niet tot gevolg dat de overschrijdingsfactor van het groepsrisico de orientatiewaarde overschrijdt. Het groepsrisico verandert nauwelijks door de nieuwbouw van de MFA (DNV GL Rapport QRA A-515 MFA Zwammerdam 15-12-2017).
- De mogelijkheden om het risico weg te nemen door de leiding dieper te leggen heeft geen effect, het verplaatsen van de leiding zou effect hebben, dat is echter nagenoeg niet uitvoerbaar en daarmee niet realistisch.
- Het verplaatsen van de MFA, naar een locatie op grotere afstand, is op zich veiliger. De beoogde locatie van de MFA is echter zeer gunstig in relatie tot het samenvoegen van de diverse gebruikers. De gemeente kan de keuze en voordelen van de locatie nader beschrijven in de verantwoording.
- De maatschappelijke betrokkenheid is groter bij de MFA, dit in vergelijking tot de huidige situatie waarbij verschillende locaties gebruikt worden.
- De locatie van de MFA is financieel zeer gunstig. De gemeente kan de keuze en voordelen van de locatie nader beschrijven in de verantwoording.
- Een deel van de huisvesting die in de MFA wordt gerealiseerd (kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang) is een verplaatsing binnen de letaalzone, dit kan als ruimte voor ruimte worden verantwoord.
- De basisschool wordt verplaatst vanuit de 1% letaalzone naar de 100% letaalzone. Dit kan de gemeente onderbouwen en daarbij het belang en de voordelen aangeven van de verplaatsing. Het belang en de voordelen dienen op te wegen tegen de (zeer kleine) kans op een incident en de gevolgen daarvan.
- Het type scenario (directe ontsteking van een vrije gaswolk) maakt geen verschil in zijn effecten op zelfredzamen en niet-zelfredzamen in het effect gebied.
- In een studie (Qra 18 juni 2015 DNV GL rapport Gasunie) naar de invloed van treinontsporingen op de faalfrequentie van de A-515 is door DNV KEMA (tegenwoordig DNV GL) geconstateerd dat ontsporende treinen slechts een bedreiging vormen als de leiding minder dan 15 meter van de as van het spoor ligt [10]. Tevens wordt geconcludeerd dat de bijdrage aan de faalfrequentie verwaarloosbaar is, ook op de plaatsen waar de leiding op minder dan 15 meter vanaf het hart van het spoor ligt.